

**Prova lliure per a l'obtenció del títol de graduat/ada en
educació secundària obligatòria**

Convocatòria 10/2022

Àmbit social

Pauta de correcció

Activitat 1

[25 punts]

1. Des del govern de la Generalitat ens han explicat a través de diversos mitjans de comunicació que el canvi climàtic té diferents efectes i conseqüències en el medi ambient. Analitzarem quins són, quins impactes tenen i quina dinàmica generen.

1.1. Els desastres naturals són: [1 punt]

- accidentals i previsibles.
- fortuïts i catastròfics.**
- naturals i predictibles.
- causats per l'acció humana.

1.2. Les inundacions acostumen a produir-se en moments en què: [1 punt]

- plou poc en molt temps.
- la neu apareix en llocs on mai neva.
- plou poc en poc temps.
- plou molt en molt poc temps.**

1.3. Podem parlar de sequera quan: [1 punt]

- no plou, però hi ha aigua als embassaments.
- plou poc durant l'estiu.
- plou, però no s'embassa l'aigua.
- en un lloc plou menys del que és habitual pel clima de la zona.**

1.4. Les esllavissades es produeixen generalment per: [1 punt]

- l'increment de l'ocupació i ús del sòl.**
- la gran quantitat de turisme.
- l'impacte dels terratrèmols.
- la quantitat de neu.

1.5. Parlem de pandèmia quan una epidèmia: [1 punt]

- afecta un lloc concret.
- es produeix arreu d'un país.
- afecta arreu del món.**
- es produeix en un sol continent.

2. **Escriviu a sota de cada imatge el concepte adequat. [4 punts]**

Allau – Ventada – Inundació – Terratrèmol

Font: </https://elpuntavui.cat>

Inundació

Font: </https://meteopirineus.com>

Allau

Font: </https://meteopirineus.com>

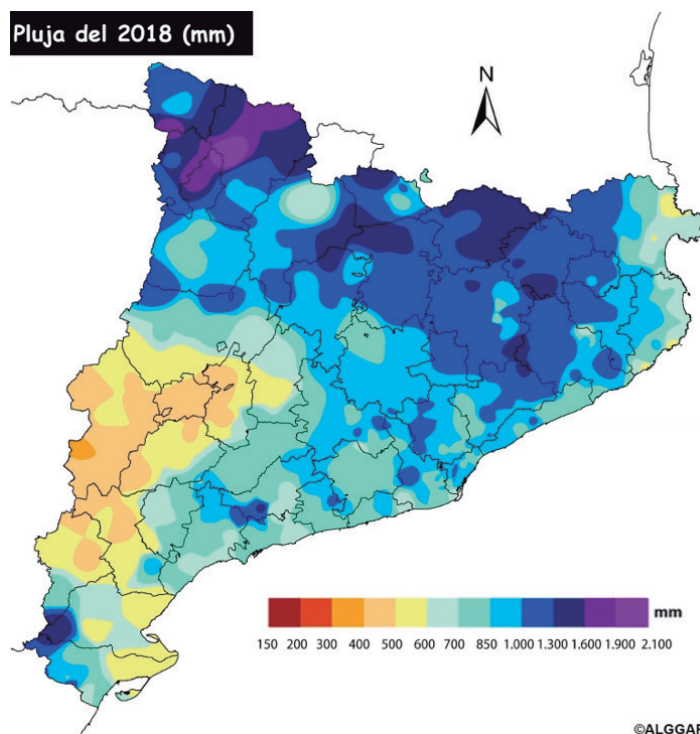
Terratrèmol

Font: </https://catalunyadiari.com>

Ventada

3. **Observeu el mapa de Catalunya i responeu a les preguntes següents.**

Font: <https://nodosgeograficos.wordpress.com/category/territorio-meteo/>

3.1. Què ens mostra el mapa? [1 punt]

El mapa ens mostra les pluges del territori català de l'any 2018, expressades en mil·límetres.

3.2. Què ens indica la llegenda? [1 punt]

La llegenda ens indica les quantitats de pluja representades amb una gradació de colors. Els colors blavosos i lilosos representen força o molta pluja, i els grocs i vermellosos, poca o molt poca pluja.

3.3. Quines són les zones més plujoses? [1 punt]

(Resposta aproximada)

Les zones més plujoses són els Pirineus, els Prepirineus i la serralada Transversal (la Garrotxa, la Selva...).

3.4. Escriviu el nom d'una comarca on la quantitat de pluja superi els 1.300 mm.

[1 punt]

Qualsevol comarca dels Pirineus i Prepirineus: la Vall d'Aran, l'Alta Ribagorça, l'Alt Urgell, la Cerdanya, el Berguedà, Osona, la Garrotxa, la Selva, el Ripollès, el Solsonès, el Pallars Jussà...

3.5. Quina és la zona de Catalunya amb menys precipitacions? [1 punt]

La de l'interior: la plana de Lleida i les comarques occidentals de Tarragona.

3.6. Escriviu el nom d'una comarca on les pluges no superin els 600 mm. [1 punt]

El Segrià, la Segarra, el Pla d'Urgell, la Conca de Barberà, les Garrigues, la Terra Alta, el Montsià, la Ribera d'Ebre, el Baix Ebre...

4. Classifiqueu els fets següents sota el paisatge adequat. [6 punts]

- Territori poc poblat
- Precipitacions abundants
- Pluges escasses
- El turisme ha provocat la urbanització de la costa
- Relleu molt accidentat
- Predomini del paisatge industrial

Paisatge atlàntic	Paisatge mediterrani litoral	Paisatge mediterrani d'interior
Relleu molt accidentat	El turisme ha provocat la urbanització de la costa	Territori poc poblat
Precipitacions abundants	Predomini del paisatge industrial	Pluges escasses

5. Llegiu el text següent i responeu a les preguntes que trobareu a continuació.

Sovint parlem del canvi climàtic com un procés a llarg termini, com un problema que ens és aliè pel fet que no en veiem els efectes directes sobre el nostre dia a dia. Aquest defecte de percepció crea un excés de confiança i provoca que no s'abordi de manera urgent allò que és una emergència.

Sabem que el litoral del delta de l'Ebre s'està desfent per diversos motius i no tots estan relacionats directament amb el canvi climàtic. Una de les causes d'això és, per exemple, l'històric dèficit en l'aportació de sediments des de la conca de l'Ebre. El temporal Gloria, al gener de 2020, va arrasar una part important del delta. A la platja de la Marquesa, el mar va inundar 3.000 hectàrees d'arrossars; i a la Ràpita, va destrossar la barra del Trabucador, que va tornar a quedar en res després del pas del temporal Filomena al 2021. Aquest és un clar efecte del canvi climàtic, el qual produeix un increment de situacions meteorològiques greus.

Segons les previsions científiques, a finals d'aquest segle, el 60 % del delta podria quedar totalment inundat. Per tant, el problema és doble: mentre la manca de sediments provoca que el delta s'enfonsi i la línia de costa retrocedeixi cada vegada més ràpid, l'escalfament del planeta provoca un augment del nivell del mar.

Cal exigir a la Comissió Europea una millora dels plans de gestió de les conques dels rius d'Europa

Font: adaptació de l'article "El delta de l'Ebre, una emergència climàtica", publicat al diari Ara, el 19 de gener del 2021

5.1. Quins són els dos motius, segons el text, pels quals el delta de l'Ebre pot desaparèixer? [1 punt]

La manca dels sediments en la línia del litoral.

L'escalfament global del planeta.

5.2. Que han provocat els dos temporals, el Gloria i el Filomena, en el delta de l'Ebre? [1 punt]

Amb el Glòria, a la platja de la Marquesa, el mar va inundar 3.000 hectàrees d'arrossars.

El Filomena, com el Glòria, ha tornat a inundar i a destrossar la barra del Trabucador.

5.3. Quin és el problema de la manca de sediments al delta de l'Ebre? [1 punt]

La manca de sediments provoca que el Delta s'enfonsi i la línia de costa retrocedeixi cada vegada més ràpid.

5.4. A qui cal exigir una millora dels plans de gestió de les conques dels rius? [1 punt]

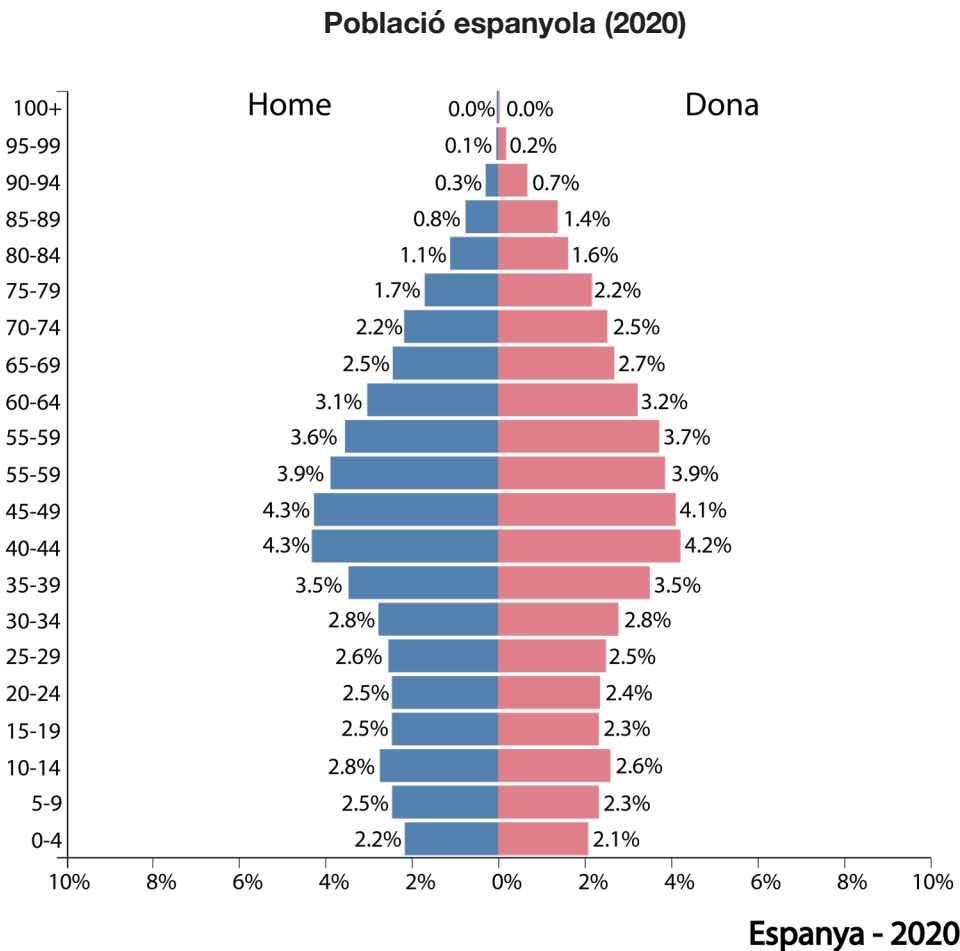
A la Comissió Europea.

Activitat 2

[25 punts]

Formeu part d'un equip del govern estatal i acaba d'arribar la ministra xinesa, Qihui Yangh. La rebeu per tal de fer un intercanvi de dades i opinions entre els dos països.

1. Observeu la següent piràmide de població i responeu les preguntes per ajudar la ministra a esbrinar com és la piràmide de població espanyola del 2020.

Font: < <http://https://populationpyramid.net>>

1.1. Es tracta d'una piràmide progressiva o regressiva? [1 punt]

(Resposta orientativa)

És una piràmide regressiva, ja que la base és més estreta que el tronc, la qual cosa reflecteix que la natalitat i la mortalitat infantil són baixes.

1.2. Hi ha equilibri entre la població dels dos sexes? [1 punt]

(Resposta orientativa)

Sí que hi ha equilibri, tot i que hi ha un predomini de les dones més notable en els rangs d'edat elevada.

1.3. La piràmide reflecteix que les dones tenen més esperança de vida en néixer? [1 punt]

(Resposta orientativa)

No, encara que sí que observem que a mesura que es fan grans l'esperança de vida augmenta més entre les dones.

1.4. Quin grup d'edat hi predomina? Joves, adults o ancians? [1 punt]

Adults, principalment; la franja entre els 35 i els 49 anys.

1.5. Com és la cúspide? Què significa? [1 punt]

(Resposta orientativa)

La cúspide representa la gent gran, en què el percentatge de dones és més alt que el dels homes. Significa l'envelliment de la població amb una esperança de vida més llarga.

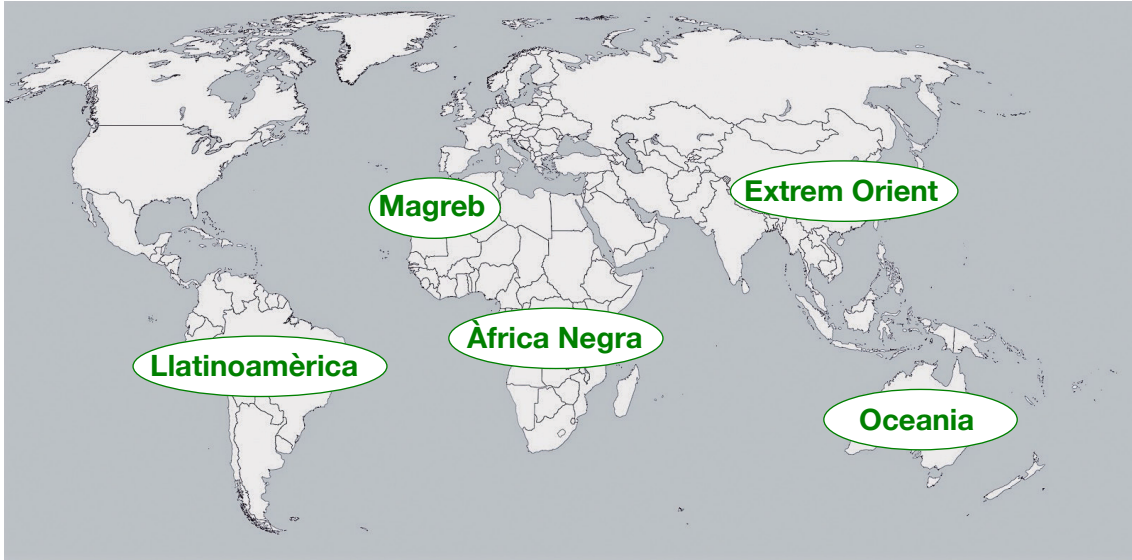
2. Qihui Yang vol comparar les diferències poblacionals entre Espanya i la Xina. Calculeu quina és la taxa de natalitat i de mortalitat i el creixement natural d'aquests dos països, a partir de les dades proporcionades en la taula següent.
[6 punts]

	Població total	Naixements	Defuncions
Xina	1.367.485.000	17.080.000	10.297.000
Espanya	46.449.565	419.109	422.276

	Natalitat ‰	Mortalitat ‰	Creixement natural %
Xina	12,4 ‰	7,5 ‰	0,49 %
Espanya	9 ‰	9,1 ‰	-0,01 %

3. Amb la ministra Qihui viatjareu a la Xina aquest estiu. Està molt interessada en les àrees culturals del món. Situeu-les en el mapamundi. [5 punts]

Llatinoamèrica – Magreb – Àfrica Negra – Extrem Orient – Oceania

Font: < <https://mapamundi.online/politico> >

4. Relacioneu les àrees culturals del món amb les seves característiques. [5 punts]

ÀREES CULTURALS	CARACTERÍSTICAS
A. Cultura occidental	1. Hi conviuen diverses religions (budisme, confucianisme...), i s'hi parlen moltes llengües. Algunes influències seves a la cultura occidental són l'acupuntura, el ioga, etc.
B. Cultura oriental	2. Engloba diferents pobles amb una gran varietat de llengües i de religions. La seva organització social sol ser en tribus o clans.
C. Cultura subsahariana	3. És la cultura més extensa al món. S'hi parlen llengües romàniques, germàniques o eslaves.
D. Cultura islàmica	4. Les llengües majoritàries són l'espanyol i el portuguès. Els seus habitants comparteixen el llegat precolombí.
E. Cultura Llatinoamericana	5. L'element unificador és la religió, que regeix les creences, el comportament social i la vida política.

A	B	C	D	E
3	1	2	5	4

5. Abans de marxar cap al seu país, la ministra vol conèixer una mica les nostres ciutats i poblacions. Identifiqueu, segons les opcions del requadre, a quin tipus de poblament corresponen les imatges següents: [4 punts]

Poblament urbà en una gran ciutat / Poblament rural concentrat / Poblament rural dispers / Poblament rural concentrat o ciutat petita

A. Poblament urbà en una gran ciutat

Font: </https://elpuntavui.cat>

B. Poblament rural concentrat

Font: </https://ddgi.cat>

C. Poblament rural dispers

Font: </https://blinklearnig.com>

D. Poblament rural concentrat o ciutat petita

Font: </https://femturisme.cat>

Activitat 3

[25 punts]

El Departament de Cultura commemora una sèrie d'efemèrides esdevingudes a través d'una exposició que posa èmfasi en les societats preindustrials. Us han plantejat un seguit d'activitats interactives que anireu realitzant.

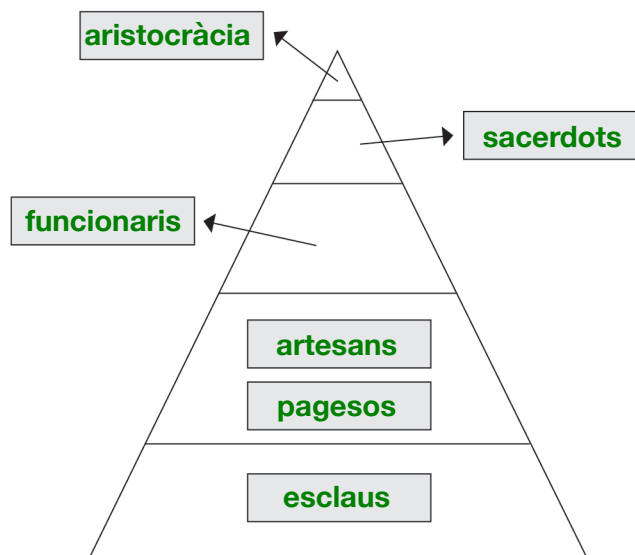
1. Completeu el requadre, ubicant les dates i els esdeveniments en el període històric corresponent. [7 punts]

1789 4000 aC Fa 2.500.000 anys 9000 aC 476 1453 3000 aC	Aparició de l'escriptura Revolució Francesa Treball dels metalls Caiguda de l'Imperi romà Presa de Constantinoble pels turcs Aparició de l'ésser humà Inici de l'agricultura i la ramaderia
---	---

	Data	Esdeveniment
Paleolític	Fa 2.500.0000 anys	Aparició de l'ésser humà
Edat mitjana	476	Caiguda de l'Imperi romà
Edat moderna	1453	Presa de Constantinoble pels turcs
Edat dels metalls	4000 aC	Treball dels metalls
Neolític	9000 aC	Inici de l'agricultura i la ramaderia
Edat contemporània	1789	Revolució Francesa
Edat antiga	3000 aC	Aparició de l'escriptura

2. A continuació es presenta una de les piràmides socials més antigues, la de Mesopotàmia. Completeu-la amb els grups corresponents. [6 punts]

artesans – aristocràcia – funcionaris – pagesos – sacerdots – esclaus

3. Observeu les imatges següents i escriviu a quin gremi pertanyen. [5 punts]

Font: <https://brewminate.com>

Gremi dels forners

Font: <https://medievalist.net>

Gremi dels sastres

Font: <https://wikipedia.org>

Gremi dels sabaters

Font: <https://pinterest.co.uk>

**Gremi dels constructors
(picapedrers, paletes)**

Font: <https://medium.com>

Gremi dels ferrers

4. Indiqueu si les afirmacions següents sobre l'època medieval pertanyen al grup dels privilegiats o al dels no privilegiats. [7 punts]

- Eren els encarregats de defensar la població militarment:
privilegiats
- No podien ocupar càrrecs de govern:
no privilegiats
- Havien de pagar al senyor tributs, una part de la collita...:
no privilegiats
- Estaven exempts de pagar impostos:
privilegiats
- Havien de treballar i pagar impostos:
no privilegiats
- Eren propietaris de grans extensions de terres:
privilegiats
- Tenien la missió d'ajudar a aconseguir la salvació espiritual dels éssers humans:
privilegiats

Activitat 4

[25 punts]

La nostra societat viu uns moments històrics amb la situació pandèmica d'aquests darrers anys. Ara fareu un recorregut al voltant de les epidèmies i pandèmies més importants de la història, centrat, principalment, en el segle XX.

1. Relacioneu amb fletxes els conceptes següents amb la seva definició. [4 punts]

a) Brot	→	Quan una malaltia afecta més d'un continent.
b) Pandèmia	→	Quan una malaltia es propaga activament perquè un brot es descontrola i es manté en el temps. L'augment de casos afecta una àrea geogràfica concreta.
c) Epidèmia	→	Terme que denota la presència habitual d'una malaltia en un lloc geogràfic o en un grup de població.
d) Endèmia	→	Classificació usada per denominar l'aparició sobtada d'una malaltia a causa d'una infecció en un lloc determinat.

2. Escriviu al costat de cada període epidèmic o pandèmic en quin període de la història va produir-se: [6 punts]

- a) La pesta antonina o plaga de Galè (165-180): **edat antiga (segle II)**
- b) La pesta negra o bubònica (1347-1351): **edat medieval (segle XIV)**
- c) L'epidèmia de la verola (1520): **edat moderna (segle XVI)**
- d) La grip espanyola (1918): **edat contemporània (segle XX)**
- e) L'Ebola (1976): **edat contemporània (segle XX)**
- f) La sida (1980): **edat contemporània (segle XX)**

3. Completeu aquest text sobre la grip del 1918 amb les paraules següents:
[5 punts]

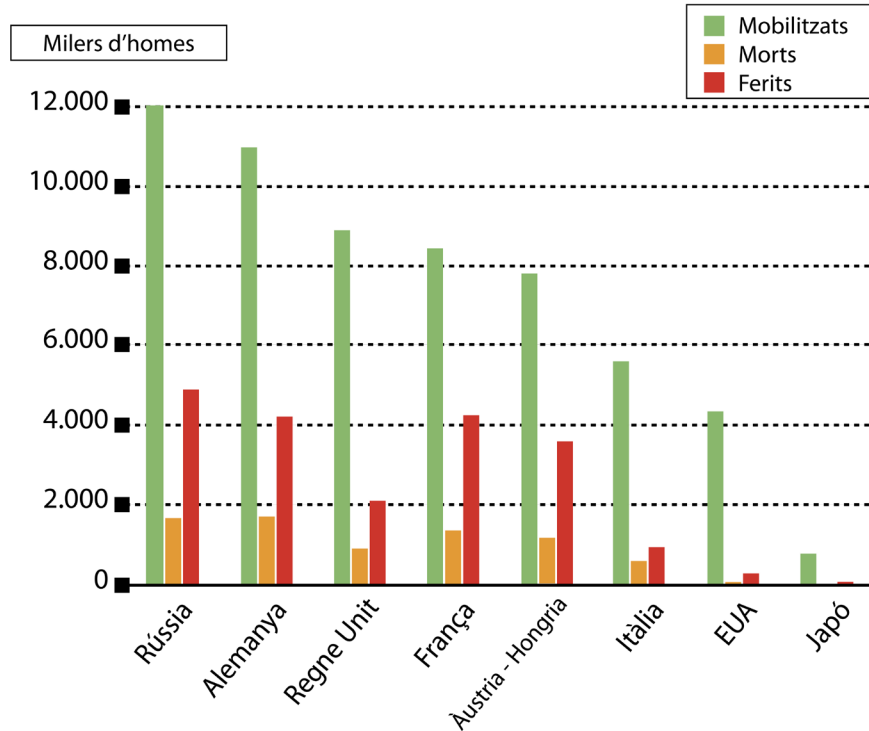
presons – Mancomunitat – comerços – 150.000 – grip

«Al mes d'octubre de 1918, Barcelona va viure submergida en el caos. Molts **comerços**, fàbriques i serveis van haver de tancar. Més de **150.000** ciutadans estaven afectats per la **grip**. La **Mancomunitat** va prohibir tota activitat, com reunions, mítings, partits de futbol o espectacles teatrals. Els llocs amb un índex més alt d'infectats eren les **presons**, l'hospital militar i els orfenats.»

Adaptació de l'article
“Les conseqüències de la grip que va assolar Barcelona el 1918”, publicat a la revista *Sàpiens*

4. La pandèmia de la grip del 1918 va deixar milers de morts arreu del món, coincidint amb la Primera Guerra Mundial. Observeu el gràfic de les víctimes de la Gran Guerra i contesteu a les preguntes següents. [4 punts]

VÍCTIMES DE LA PRIMERA GUERRA MUNDIAL

Font: </https://buxaweb.cat>

4.1. Quin estat va mobilitzar més soldats? [0,5 punts] Quants en va mobilitzar? [0,5 punts]

Rússia és l'estat que va mobilitzar més soldats.

Va mobilitzar 12.000 milers de soldats o 12.000.000 soldats.

4.2. Quins són els tres estats que van tenir més morts? [1 punt]

Els estats que van tenir més morts són Rússia, Alemanya i França.

4.3. Quantes víctimes va tenir Estats Units? [0,5 punts] Quina explicació té això? [0,5 punts]

Molt poques. Segons el gràfic no arriba a les 130.000-140.000 víctimes.

L'explicació que té és que van entrar pràcticament al final de la Guerra.

4.4. Els japonesos, a quins països d'Europa van donar suport? [1 punt]

Van donar suport a Alemanya i a Àustria-Hongria.

5. Llegiu el text i responeu les preguntes. [6 punts]

Quin món ens espera després la pandèmia del Coronavirus?

La pandèmia del Coronavirus és la crisi més gran que ha viscut el món des de la Segona Guerra Mundial. L'economia s'ha paralytitzat i el model de globalització que imperava fins ara ha quedat en dubte. En el pla polític, el coronavirus ha posat a prova les organitzacions internacionals i ha obert la porta a una nova configuració de l'ordre mundial, en la qual la tecnologia i l'estat jugaran un paper important. La gran incògnita és saber quin rumb prendrà aquest nou sistema.

El cotxe que condueixes no té nacionalitat. És impossible dir exactament d'on prové, perquè ha estat fabricat en una cadena de producció global. [...] S'han tancat fàbriques de peces a la regió italiana de la Llombardia a causa del coronavirus.

El confinament ha provocat que el mercat s'aturi. La Xina, ajuda els seus socis a aturar la pandèmia per tal que l'economia global no es col·lapsi.

Es creu que alguns països apostaran per un model de globalització dominat pel proteccionisme, batejat com a *globalització internacional*.

Adaptació de l'article "¿Qué mundo nos espera tras la pandemia del coronavirus" publicat al web < <http://https://elordenmundial.com>> (22 de març del 2020)

5.1. Quina és la primera crisi que el món va viure abans del coronavirus? En quins anys va succeir? [1 punt]

La primera crisi va ser durant la Segona Guerra Mundial. Va succeir del 1939 al 1945.

5.2. Què ha passat, segons el text, en l'àmbit mundial amb la covid-19? [1 punt]

Que l'economia s'ha paralytitzat i el model de globalització està en dubte.

5.3. Quina porta ens ha obert el coronavirus? [1 punt]

Ha posat a prova les organitzacions internacionals i ha obert la porta a una nova configuració d'ordre mundial en què la tecnologia i l'estat jugaran un paper important, tot i que no se sap com anirà.

5.4. Per què creieu que la Xina ajuda els seus socis? [1 punt]

(Resposta orientativa)

La Xina ajuda els seus socis perquè no vol que es col·lapsi l'economia. Així, aquest país pot continuar exportant i guanyar tant com abans de la covid-19 per continuar incrementant la seva economia.

5.5. Qui creieu que són els socis de la Xina? [1 punt]

(Resposta orientativa)

Els socis de la Xina són els països als quals exporta part dels seus productes. Això és gairebé la meitat del món, però els països més destacats són Corea, Japó, Estats Units, Alemanya, Hong Kong, etc.

5.6. Què vol dir *proteccionisme*? [1 punt]

(Resposta orientativa)

És la política econòmica dirigida a protegir l'economia d'un estat, que defensa els seus productes de la competència estrangera.

Activitat 4

PUNTUACIÓ TOTAL
Puntuació máxima: 100 punts